

ג. ת"ר, מעשה באדם אחד שנשא אשה גידמת ולא הכיר בה. עד יום מותה. אמר רבי, כמה צנועה אשה זו שלא הכיר בה בעלה. א"ל ר"ח, זו דרכה בכך, אלא כמה צנוע אדם זה שלא הכיר באשתו. ההוד והתפארת, כל מה שהוא יותר מלא בציוריו של האדם הפנימיים, כן האדם מתעלה, וכח דמיונו, שהוא הבסיס לכה השכל, מתקדש ומתאדר, עד שהוא מוכן יותר לקבל בנפשו את ההוד השכלי והמוסרי. ולהיפך, ציורי הכיעור, המצערין את הטעם הטבעי של הנפש היפה שעשאה האלהים

ישראל, הם מחלישים את כח המדמה ומטשטשים את ההכרה המוסרית והשכלית. והנה, מעשי ד' הם כולם באמת נאים ויפים ואין במציאות בכללה שום דלם² וכיעור, כי כולם הלא ממקור התפארת, הנצח וההוד יסודם. אמנם כ"ז היה לו היה אפשר לאדם להכניס בציוריו את כל המצוי, את כל מעשה האלהים מראש ועד סוף, אז היה רואה כל דבר במקומו הראוי והנאות לו, והיה כולו אומר כבוד וחסן. אבל הלא רק חלק דל וקטן יראה האדם לעיניו מכלל המציאות. ע"כ, יש חילוק רב בין התפארת לכיעור, ולא כל האפשר להראות בעין יעורר ציור של הוד, וישנם ציורים רבים שיעוררו זועה וגועל נפש. ע"כ, האדם שהוא צריך לכלכל את נפשו המשכלת ומרגשת מזון גאות לה, להרחיב גבול הטוב והאושר שלה, הוא מוצא לנפשו חובה טבעית להתייחס אל המציאות אשר סביבו באופן של זהירות, שרק החלקים שישפיעו עליו השפעה של הוד והדר הם יראו לעיניו, ומה שיקטין את נפשו בציורים שפלים ופחותי ערך, אותם יסיר מנגד עיניו, יעלימם ויכסם, כדי שמה שיהיה בולט לפניו יהיה רק הטוב והנאה, לפי יחסו אליהם.

כשאהבת ההוד והחסן מתמלאת יפה בנפש עד שנעשה כטבע קבוע, מסגלת הנטיה הטבעית את העין לפול רק על ההוד וההדר, והכיעור מתרחק ומתעלם. זה הכלל נוהג הוא בכל אופני ההוד והכיעור, בין בדברים המורגשים, בין בדברים המשווערים והמושכלים, שבכולם אין הכיעור נמצא מצד עצמו אם היה אפשר לאדם לכלול את הכל, ומפני ההשגה הקטועה של האדם, בא הכיעור הנמצא בחלקים המתגלים אליו להעיב את אור נפשו. וע"ז נמצאת מדת הצניעות לעזרתו, להיות סופג בהתגלות רק את היפה והנאה, ומעביר עין מן התוהו והכעור. אמנם כיון שבאמת אין שם כעור ומגואל, כ"א מצד קוצר הראות ומיעוט ההקפה, ע"כ אנתנו למדים כי מה שמכוסה, ראוי שיהיה רק מכוסה ולא נעדר, והכיסוי יוליד את המטרה הדרושה לשכלל הוד המצייר והמתכוון, זאת היא מגמתה של מדת

הצניעות. אמנם הנטיה שלא לתן מקום למה שהוא כעור, ומעיק על היופי הציורי שיגלה לעין מה שחורן לו, זאת היא צניעותה של האשה, והנטיה שלא להרחיב את העין כ"א לפי מדת התפארת, זאת היא מדת הצניעות של האיש. אמנם משוכחת היא הצניעות, כשהיא נטועה מצד עצם מרת החסן וההוד, שכורח מן הכעור והניוויל מצד עצמו, וכזה האדם עולה שיברח ג"כ מן הכעור והדומה לו בדברים השכליים והמוסריים. מה שא"כ כשכורח מן התגלות הכעור מפני איוו שמירה של מגמה פרטית, צניעות כזאת תהיה עלולה לתן רפיון לפעמים בנפש. ע"כ עוד איננה בתכלית המעלה, אע"פ שהיא טובה ונאה. אמנם תפול ההצלחה לפעמים, שהעלמת העין מן המום והכיעור תציל את האדם מעצם ההפסד שהידיעה והראיה הזאת היתה מביאה לו, אבל אין זה עומק הצניעות, כ"א במקום שמתפרשת שבאה מצד עצם נטיתה הטהורה ברות הטהור והנעלה של האדם. אמת הדבר, כי במקום שאין הצניעות קבועה בטבע, לא תוכל להחזיק מעמד במקום המצטרך לה לטובתה הפרטית, ע"כ נתפלא כמה צנועה אשה זאת שלא הכיר בה בעלה. אבל עומק הצניעות, המצירת את טבע הצנוע, המסתכל רק על המעלה והיתרון מבלי כל הכרת, ומתרום ממעל לכל פגע והפסד היוצא מזה, שבנהוג שבחיים הכינונים היא רעה רבה, זהו הצנוע הטבעי הדבק במקור הצניעות הטהורה, מצד עצם אהבת החסן והטוב, הוא לא יחוש מה שהוא מום וגנאי, ולא יבא לעיניו גם אם יהיה הדבר קרוב לו מאד, ונפשו תרגיש את הנמצאים המושגים בחוגו ע"פ אותה התכנית השלמה שהם נמצאים, כפי אמיתת מציאות, ע"פ ההקפה הכללית החובקת עולמי עד, ומחנשאת מעל לכל חק והגבלת, כמה צנוע אדם זה שלא הכיר באשתו.

(18) א"ה, א"ה, א"ה, א"ה